

VELIKOLAŠKA KULTURNA POT: LEVSTIK – STRITAR – TRUBAR,(JAVORŠEK)

Pot začnemo v Velikih Laščah, naselju sredi naravne sklede, obkrožene z gričastimi grebeni. Cerkev Marijinega rojstva, zidana na vrhu vzpetine, mogočno obvladuje stavbe pod seboj. Dograjena je bila leta 1857 na ruševinah stare in zasnovana kot triladijska cerkev. Glavna ladja je široka 9,7m, stranski, ki sta skoraj polovico nižji od glavne pa 4 metre. V cerkvi se nahajajo Künlov križev pot, freske Janeza Wolfa in oltarna slika Eduarda Wolffa. Na prostoru pred cerkvijo je Levstikov spomenik, postavljen dve leti po njegovi smrti. Izdelal pa ga je domači kamnosek in podobar Jontez, ki je bil po rodu iz Šentjanža. Relief Levstikove glave je ob stoletnici rojstva oblikoval kipar Svitoslav Peruzzi.

Gostilna pri Kuklju je družinska gostilna s tradicijo od leta 1778 in slovi po lepi notranji ureditvi ter dobri kuhinji. Na fasadi pred vhodom je nameščen kip Jožeta Javorška (dramatik + esejist + prevajalec + polemik + kritik in jugoslovanski zapornik, ki pa je umrl naravne smrti in ni dočakal samostojne Slovenije toda plebiscit je vendar dočakal).

V Levstikovem domu sta urejeni spominski sobi velikih rojakov Levstika in Stritarja.

Velikolaška kulturna pot je krožna pot, ki povezuje rojstne kraje Frana Levstika, Josipa Stritarja in Primoža Trubarja ter štiri različne katoliške cerkve v občini, ki so posvečene Marijinemu rojstvu in sv. Roku. Na pomembnejših mestih ob poti stojijo informacijske table. Pot, za katero skrbi Planinsko društvo Velike Lašče, je dolga 15 kilometrov in označena s planinskimi markacijami in oznakami v obliki odprte knjige.

Mi smo prehodili 11,17km te poti, ker smo pohod zaključili v naselju Ulaka. Pot smo nadaljevali z avtobusom do Rašice, rojstnega kraja-domačije-PRIMOŽA TRUBARJA-Očeta slovenske knjige in utemeljitelja SLOVENSKEGA JEZIKA.

Pot se iz Velikih Lašč najprej vzpne na hrib kjer je cerkev sv. Roka (zgrajena 1550). Preko Srobotnika se spusti v dolino, sledi rahel vzpon do Levstikovih Retij. Lipe, pod katero je Močilar Levstiku pripovedoval zgodbe, ni več, ostal je delno prenovljen

Ilijev kozolec s konca 18. stoletja, pod katerim je Levstik po pripovedovanju pisal Martina Krpana. Levstikova rojstna hiša je simbolično označena z ohranjenimi vrati stare hiše, spominsko ploščo in doprsnim kipom.

Spominska plošča Frana levstika v Retjah. Foto, arhiv pohodništva

Iz Retij pot po deloma gozdni in travnati poti pripelje na Podvalo. Pod hribom je Dvorska vas s cerkvijo Janeza Krstnika (1722). Na Mali Slevici je križišče poti proti Karlovinci, Slemenom, Veliki Slevici in Velikim Laščam. Bojda so na tem križišču v 12. stoletju stale vislice. Pot se nadaljuje proti Veliki Slevici, kjer je Marijina cerkev. Legenda pravi, da je Marija pregnala Turke, na kamniti plošči pred vhodom v cerkev pa so sledovi konjskega kopita in biča turškega vojaka. Zgodbo je uporabil Josip Stritar v pesnitvi »Turki na Slevici«.

Tudi tokrat nam je Marija omogočila zaslužen postanek in malico iz nahrbtnikov.

Pot za cerkvijo zavije v gozd, pred katerim stoji francoska kapelica, za gozdom pa se odpre pogled na griče in doline ter

Podsmreko, rojstno vas Josipa Stritarja. Njegove rojstne hiše ni več, na steni nove hiše je vzidana spominska plošča in Stritarjev relief, ohranjena je lesena kašča iz Stritarjevih časov. Pot se nadaljuje do Brankovega, se vzpne na Ulako, nato pa preko

Ohranjena lesena kašča. Foto, arhiv pohodništva

Podulake in Prhajevega do Pušč. Asfaltna pot se nadaljuje v gozdno, po kateri prispemo do Rašice rojstnega kraja Primoža Trubarja. Trubarjeva domačija, ki je bila v 16. stoletju v lasti Trubarjevih sorodnikov, je urejena v spominsko hišo. Ob križišču je tudi spomenik Trubarju in slovenski knjigi, ob njem sta še

Lepo urejena Trubarjeva domačija. Foto, arhiv pohodništva.

spomenik NOB in osamosvojitvi Slovenije. Z rašice se lahko vrnemo v Velike Lašče ali podaljšamo izlet do gradu Turjak. Kot sem že omenil, smo pot od Ulake do Rašice nadaljevali z avtobusom.

Vse je bilo ful kul !!!!!!!!

Kopač Avgust

- Vir zloženka PD Velike Lašče